

ОРГАНІЗАЦІЯ АКТИВНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто як досягти більшої ефективності на заняттях з англійської мови у ВНЗ та мотивувати студентів до більшої активності та співпраці з викладачем. Подано декілька моделей завдань, за допомогою яких можна урізноманітнити навчальний процес, зробити заняття більш цікавими та заохотити студентів приймати в них активну участь. Виявлені та систематизовані фактори, які впливають на організацію активної роботи студентів на заняттях з англійської мови. У роботі зосереджено увагу на факторах, які впливають на ефективну співпрацю викладача та студентів, а також що і як повинні вміти студенти ВНЗ.

Ключові слова: активна участь, мотивація, мета, ефективний спосіб.

THE MEANS OF STUDENTS ACTIVE PARTICIPATION IN THE ENGLISH LANGUAGE LESSONS.

The article deals with the methods of achieving effectiveness while teaching English language and means of motivating students to participate in the lesson. Some activities with the help of which lessons can be more interesting are considered. Techniques influencing student activity are arranged according to a system. In the article attention is concentrated on students and teacher cooperation. Emphasized the importance of gaining skills by students. They must take active part in various discussions, have their own opinion, have the ability to explain the material to the group mates, be motivated to study and increase their level, respect their teachers and work by themselves. It is considered how to spice up lessons and some tasks for English lessons are given. It is concluded that students who want to study well and have chosen their future profession by themselves are more motivated than students who were forced to study by their parents. It is proved that when teacher divides class into a few groups and lets them teach each other and revise material for test together students have better results. They have an opportunity to ask each other different questions without being afraid of looking stupid. Also when students explain material to their group mates they understand how it is difficult to be a teacher that also stimulates them for cooperation.

Key words: active participation, motivation, aim, effective methods.

ОРГАНИЗАЦИЯ АКТИВНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ НА ЗАНЯТИЯХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА.

В статье рассмотрены способы как достичь большей эффективности на занятиях по английскому языку в вузах и как мотивировать студентов к большей активности и сотрудничеству с преподавателем. Подано несколько моделей задач, с помощью которых можно разнообразить учебный процесс, сделать занятия более интересными и поощрить студентов принимать в них активное участие. Вывялены и систематизированы факторы, влияющие на организацию активной работы студентов на занятиях по английскому языку. В работе сосредоточено внимание на факторах, которые влияют на эффективное сотрудничество преподавателя и студентов, а также как должны уметь работать студенты вузов.

Ключевые слова: активное участие, мотивация, цель, эффективный способ.

Необхідність вивчення іноземної мови у сучасному світі є завданням викладачів ВНЗ. Робота викладача з удосконалення учбового процесу у ВНЗ є досить складною. Перед викладачем постає багато проблем та задач і найголовніша з задач – підвищення ефективності заняття.

Необхідність визначення як мотивувати студентів до співпраці з викладачем та таким чином підвищити ефективність заняття зумовлює **актуальність** теми.

Метою роботи є виявлення та систематизація факторів, які впливають на організацію активної роботи студентів на заняттях з англійської мови.

Одна з проблем, з якою зустрічається кожен викладач – відсутність взаємодії зі студентами групи. Кожен викладач прагне, щоб його студенти приймали активну участь в його заняттях, засвоїли підібраний їм матеріал згідно розробленого викладачем плану. Однак, іноді виникають ситуації, коли студенти поведуться апатично, реагують мляво й викладачу не вдається «розхитати» групу і, як наслідок, мета заняття залишається не досягнутою. Як же уникнути таких ситуацій та мотивувати студентів бути більш активними? Для того, щоб відповідати на це запитання викладач повинен зрозуміти проблеми групи, як їх вирішити та як зробити більш різноманітними свої заняття, зробити їх настільки цікавими, щоб у студентів виникло бажання приймати в них активну участь. Можливо їм просто нецікаво, оскільки одна та сама інформація повторюється багато разів. Викладач може робити це свідомо з метою підготовки групи до тесту або якщо частина групи не засвоїла цю інформацію. Тим не менш, просто повторюючи одне й те саме викладач не досягне своєї мети – він просто не зможе привернути увагу студентів. У даному випадку необхідно зрозуміти, яку частину інформації вони все ж таки засвоїли. Для цього студентам можна ставити питання за цією темою та записувати їх відповіді на дошці. Це може робити як викладач, так і студенти, які можуть виходити до дошки по черзі. Це змусить їх поміркувати над матеріалом, а лаконічність записаних відповідей допоможе систематизувати їх знання [1, с. 24].

Викладач повинен пам'ятати, що студентам нецікаво просто зубрити нову лексику. Для того, щоб мотивувати студентів до більш плідної праці необхідно їх зацікавити. Для цього викладач може підібрати якісь картинки і попросити

студентів описати їх, вживаючи нову лексику. Студенти також можуть самостійно підібрати якісь фотографії аудіо- та відеоматеріали, де використовується ця лексика, якщо ж у студентів виникають труднощі з їх засвоєнням викладач може розробити вправи, де б студенти мали змогу відпрацьовувати нові для них слова (наприклад fill in the blank, give synonyms, complete the sentences with the words from the active vocabulary). Можна також скласти свої речення або розповідь чи діалог з цією лексикою [3].

Також для більш ефективного повторення матеріалу можна розділити групу на декілька підгруп. Одна з підгруп може складатися з більш сильних студентів, які вже засвоїли матеріал. Ця підгрупа може вивчати додаткову лексику за темою, яку вони вивчають або вивчили будь-який додатковий матеріал. Друга підгрупа, яка складається зі студентів, які засвоїли матеріал не в повному обсязі, у цей час повторює інформацію необхідну для складання тестів («у формі pre-test»). Задача викладача правильно сформувати підгрупи та рухатися від однієї підгрупи до іншої дати оцінку їх знанням та надати допомогу. Таким чином студенти, які в повній мірі засвоїли матеріал зможуть отримати додаткові знання, а інші закріпити усе вивчене й уся група є задіяною у навчальному процесі. Завдання, такі як problem-solving task можуть бути проведені в ігровій формі.

Ефективним засобом повторення матеріалу перед тестуванням є розділення групи на декілька команд з метою самостійного повторення пройденого матеріалу. У даному випадку студенти самі навчають один одного. Вони можуть складати тести, робити рольові ігри, в яких можуть моделюватися ситуації за темою та відпрацьовуватися вже пройдена лексика і т.д. При цьому студенти можуть не соромлячись ставити один одному питання, які їх цікавлять. Це є дійсною великою проблемою, адже студенти часто соромляться ставити питання викладачу через побоювання виглядати нерозумним в очах своїх товаришів або через острах перед викладачем. Якщо питання, яке виникло у когось зі студентів є досить складним для всієї команди, вони можуть поставити це питання колективно, а викладач, у свою чергу, розуміє направленість проблеми та браку інформації.

Підвищити активність студентів можна, якщо дозволити їм працювати разом. Наприклад, вони можуть розповісти домашнє завдання один одному роблячи при цьому свої зауваження. Інколи викладачу необхідно дати своїм студентам багато інформації під час одного заняття. Звичайно ж викладач хоче, щоб його студенти запам'ятали як можна більше інформації й він докладає до цього максимум зусиль, але натомість його студенти засинають або просто дивляться у вікно. Це не є провинною викладача або студентів. Адже за дослідженнями, студент може сприймати інформацію приблизно п'ятнадцять хвилин, потім його увага слабшає і він вже не здатен сприймати щось нове. Якщо у викладача є необхідність дати велику кількість матеріалу він повинен спланувати свій урок таким чином, щоб розділити інформацію на декілька частин по 10-15 хвилин за обсягом. Між цими частинами непогано було б робити якісь вправи, направлені на краще засвоєння попередньої частини матеріалу. Таким чином викладач не тільки сам викладає новий матеріал, а й залучає свою групу до його засвоєння [2, с. 76]. Студенти не повинні просто сидіти та нічого не робити під час лекції викладача. Вони мають щось робити, щоб слідувати за перебігом заняття. Наприклад, це може бути завдання « fill in the blank». Перед початком заняття викладач може видалити якісь ключові слова лекції та попросити своїх студентів вставити ці слова. Такий вид завдання змусить студентів уважно слухати, щоб почути та вставити пропущені слова.

Студенти будуть слухати лекцію більш уважно, якщо перед її початком викладач запропонує їм висловити свою думку, про що буде мова. Це можна зробити у різних формах – усній та письмовій (наприклад true or false). Після закінчення лекції студенти розпізнають, наскільки точно вони вгадали (або не вгадали) відповіді та дають свій підсумок матеріалу. Така взаємодія дозволяє викладачу не тільки не боятися, що його не слухали, а й повторити у разі необхідності якісь моменти. Для того, щоб студенти були активними та приймали участь у занятті вони повинні бути увесь час чимось заняті. Минули ті часи, коли викладач просто стояв перед своєю аудиторією та щось говорив. Сучасний стиль викладання потребує новітніх засобів навчання. Щоб привернути увагу студентів зараз викладач повинен залучати інтерактивну дошку, комп'ютер, відео- та аудіо-матеріали. Адже сучасний ритм життя потребує ще більшої кількості інформації, яка повинна бути дана студентам і утримати увагу студентів та зацікавити їх без сучасних засобів неможливо. Студенти повинні бути навіть більше зайнятими ніж викладач. Тільки так можна забезпечити їх активну діяльність. Різні проекти, дискусії, роздруковки та всілякі завдання – все це вони повинні робити постійно. Звичайно ж викладач приймає у цьому процесі активну участь – підходить до кожної групи, до кожного студента, здійснює оцінку їх знань, слухає нові ідеї, пропонує додатковий матеріал і т.д. Але при цьому усі студенти задіяні у навчальному процесі, кожен робить те, що цікаво саме йому та відповідає його рівню, а не рівню всієї групи.

Такий розподіл на групи підвищує активність студентів у декілька разів. Адже вони мають змогу самі когось навчати, пояснювати ї, як наслідок, відчувати себе розумними. Для більшого заохочення викладачу доцільно проводити роботу у таких групах у формі змагання. Наприклад, група, яка перша усе зробить отримує додаткові бали, або група, яка має найбільшу кількість правильних відповідей. Таке заохочення змусить студентів не тільки працювати, а й працювати швидко, щоб бути першими у змаганні та ретельно, щоб дати правильні відповіді.

Подібна співпраця студентів та викладача сприятиме більш позитивній та невимушеній атмосфері у групі. Викладач матиме змогу краще поспілкуватися зі своїми студентами, зрозуміти їх та більше про них дізнатися. Це є дуже важливим, адже саме невимушена атмосфера сприяє активності студентів. Викладач повинен добре знати своїх студентів – чого вони прагнуть, що сподіваються отримати від його курсу, які знання вони отримали до цього тощо. Навіть просте звернення викладача до студента за ім'ям, а не за прізвищем сприяє більш дружній атмосфері. Студенти повинні відчувати взаємозв'язок з викладачем, мати «feedback» від нього. Тому викладач не повинен залишати відповідь студента без уваги, він має завжди її коментувати. Таким чином набувається форма діалогу, що звичайно, сприяє активній участі у ньому не тільки студента, який відповідає, а й інших студентів, які можуть теж залучатися до діалогу, висловлюючи свої ідеї. Якщо студенти будуть знати, що викладач заохочує різноманітні дискусії у групі, оцінює участь у них, як відповідь вони будуть приймати в них жваву участь. Оскільки увага студентів слабшає через 20 хвилин після початку заняття, викладачу для того, щоб студенти не знулилися та приймали участь в занятті необхідно через кожні 15-20 хвилин змінювати подачу матеріалу.

Отже, саме різноманітність структури заняття та завдань є однією з головних умов активної діяльності студентів. Саме зацікавленість у навчанні є найважливішим чинником підвищення ефективності заняття. Якщо студенти зацікавлені у навчанні, ідуть на контакт з викладачем, добре з ним співпрацюють, вміють самостійно працювати на занятті, використовують всі сучасні засоби навчання – то заняття будуть ефективними, а студенти матимуть бажання приймати в них найактивнішу участь. Звичайно, мова йде про студентів які мають мотивацію навчатися. Якщо студент сам обрав свій шлях – свою майбутню професію – він буде мати зацікавленість у подальшому навчанні. Якщо ж він з самого початку не хотів навчатися у цьому закладі, або взагалі не хотів здобувати вищу освіту, а його примусили батьки, мотивація до навчання у такого студента відсутня. У такому випадку викладач стикається з проблемою негативного відношення студента до навчання взагалі, слабкою зацікавленістю у успіхах, невмінням справлятися з труднощами тощо. Яких би зусиль не докладав викладач, які б види діяльності не пропонував такому студенту все це не матиме користі через відсутність мотивації

у студента, яка згодом стає все більш свідомою. Маючи декілька таких студентів у групі викладачу складно підвищити ефективність заняття та активність групи, тому що ці студенти також впливають на мікроклімат групи своїм пасивним відношенням до заняття. Для досягнення ефективності заняття викладачу необхідно спиратися на бажання студентів навчатися. Для цього йому необхідно заохочувати бажання студентів та визнавати їх успіхи публічно. Досвід свідчить, що такого викладача студенти поважають і цей факт також сприяє ефективності заняття. Гарне ставлення студентів до викладача, їх повага до нього сприяють більш розкутій обстановці на заняттях та бажанню студентів висловлювати свою думку без страху. Адже ефективна співпраця зі студентами можлива тільки за умови поваги один до одного коли можливий вільний обмін думками з різних питань. Це можливо тільки при демократичному стилі спілкування. Вміння студентів працювати самостійно (робити свої презентації, самостійно читати тексти за тематикою) дозволяють студентам розвивати впевненість у собі та проявляти свої знання.

Таким чином можна дійти **висновку**, що для активної роботи студентів на заняттях вони повинні:

- приймати активну участь в дискусіях;
- вміти виражати та відстоювати свою точку зору;
- рецензувати відповіді своїх одногрупників;
- вміти пояснювати матеріал слабким одногрупникам;
- мати мотивацію до навчання та намагатися підвищити свій рівень знань;
- поважати викладача та бути готовими до співпраці з ним;
- вміти працювати самостійно.

Література:

1. Китайгородская Г. А. Методические основы интенсивного обучения иностранным языкам / Г. А. Китайгородская. – Издательство московского университета, 1986.
2. Халеева И. И. Основы теории понимания иноязычной речи / И. И. Халеева. – Москва : Высшая школа, 1989. – 238 с.
3. Virginia French Allen Techniques in Teaching Vocabulary. – Oxford University Press, 1983.